

AGATA WALCZAK-NIEWIADOMSKA

Uniwersytet Łódzki

Katedra Informatologii i Bibliologii

ORCID 0000-0002-9292-1805

DOI 10.4467/26578646ZKNT.25.009.22371

ZESZYTY

KALISKIEGO TOWARZYSTWA

PRZYJACIÓŁ NAUK NR 25

STUDIA HISTORYCZNO-

BIBLIOLOGICZNE

KALISZ 2025

ISSN 1426-6547

BIOGRAFISTYKA SPECJALISTYCZNA NA PRZYKŁADZIE WYDAWNICTW SŁOWNIKOWO-ENCYKLOPEDYCZNYCH O KSIĄŻCE, BIBLIOTEKACH I INFORMACJI NAUKOWEJ W POLSCE I ZA GRANICĄ

WSTĘP

Biografistyka, jako jedna z najważniejszych gałęzi badań humanistyczno-społecznych, sama w sobie była obiektem badań wielu specjalistów. Na przestrzeni lat udoskonalano jej metody, precyzowano pola badawcze, wreszcie publikowano efekty dociekań uzupełniając kolejne „białe plamy” w obszarze nauki. Celem niniejszego artykułu będzie przypomnienie biograficznych inicjatyw i wydawnictw słownikowych poświęconych „ludziom książki”, jakie zostały opublikowane w Polsce. W drugiej części przedstawione zostaną przykłady literatury tego typu wydane za granicą. Rozważania oparto zarówno na przeglądzie dostępnej literatury, jak i analizie zawartości baz danych i katalogów bibliotecznych online.

METODYKA BADAŃ

Chociaż według Wiesława Bieńkowskiego, biografistyka jako gałąź piśmiennictwa obejmuje zarówno różnego rodzaju wydawnictwa słownikowo-encyklopedyczne, jak i monografie biograficzne¹, w ramach tego artykułu pod uwagę brano tylko tę pierwszą kategorię publikacji. Z góry odrzucano artykuły, rozdziały z monografii, ale też wydawnictwa zwarte będące w całości poświęcone biografii konkretnego człowieka. Celem było raczej zidentyfikowanie opracowań słownikowych prezentujących sylwetki wielu osób, aniżeli odnotowanie przykładów biografii indywidualnych. Zabieg ten wydawał się celowy w odniesieniu do pod-

¹ Wiesław Bieńkowski, „Biografistyka w badaniach nad książką”, w: *Książka polska w okresie zaborów*, pod red. Marii Kocójowej (Kraków: Wydaw. Universitas, 1991), 42.

stawowego zamysłu autorki niniejszego artykułu, jakim był przegląd przykładów biografistyki bibliologicznej za granicą. Główną przeszkodą w realizacji badań była zbyt duża liczba publikacji zagranicznych (biorąc pod uwagę praktycznie każdy kraj) i trudność w doborze optymalnych strategii i technik wyszukiwawczych.

Zakładając podział badań na biografistykę polską i zagraniczną, w przypadku tej pierwszej wykorzystano podstawowe źródło informacji bibliograficznej, jakim jest katalog online Biblioteki Narodowej. Dzięki zastosowaniu rozmaitych filtrów, w tym chronologicznego (2007-2025), gatunkowego (biografia) i według typu publikacji (książka / e-book), udało się odnaleźć wiele przykładów monografii biograficznych (zarówno słownikowych jak i indywidualnych).

Aby odnaleźć jak najwięcej przykładów zagranicznych słowników przeszukano zasoby największych znanych autorce naukowych katalogów i baz danych: EBSCO² (wraz z funkcjonującymi w ramach tej platformy kolekcjami Library, Information Science and Technology Abstracts (LISTA), Education Resources Information Center (ERIC), Academic Search Ultimate, Google Scholar, BASE oraz Worldcat.

Przy publikacjach zagranicznych istotnym elementem poszukiwań było precyzyjne sformułowanie słów kluczowych i następnie filtrowanie wyników, ponieważ dość często okazywało się, że wyszukiwarka wskazuje na pokaźną liczbę rekordów, spośród których wiele od razu trzeba było odrzucić. Bez względu na źródło starano się za każdym razem użyć słów kluczowych: *biographies + dictionaries + Library and Information Science*, co dawało różne rezultaty. Ze względu na niezadowalające wyniki zdecydowano się rozszerzyć pole poszukiwań o wyszukiwarkę Google, używając jako hasła wyszukiwawczego tłumaczenia terminu „słownik biograficzny bibliotekarzy i pracowników informacji” na języki narodowe.

Ostatecznie udało się za pomocą różnych strategii wyszukiwawczych odnaleźć 27 przykładów zagranicznych wydawnictw (dostępnych w wersji drukowanej i cyfrowej) zawierających biografie ludzi związanych z dyscyplinami bibliologii i informatologii. W dalszej części artykułu zostaną one omówione przy wyraźnym zaznaczeniu, że jest to jedynie wybór tego typu publikacji, mający na celu wykazanie ich obecności w przestrzeni wydawniczo-naukowej innych krajów świata.

² Akronim pochodzi od pierwszych liter imienia i nazwiska założyciela firmy: Elton Bryson Stephens Company.

BIOGRAFISTYKA Z ZAKRESU NAUK O KSIĄŻCE, BIBLIOTECE I INFORMACJI W POLSCE

Wśród ekspertów zajmujących się tą tematyką był m.in. Wiesław Bieńkowski, Magdalena Rzadkowolska i Emilia Ilska, którzy szczególnie duże zasługi położyli dla teoretycznego przybliżenia biografistyki bibliologicznej, ale też za prezentowania najważniejszych przykładów. Według Wiesława Bieńkowskiego termin biografistyka obejmował

[...] całą tę gałąź piśmiennictwa, a więc zarówno różnego rodzaju wydawnictwa słownikowo-encyklopedyczne ludzi nieżyjących, bądź żyjących (od słowników biograficznych wielu specjalności zawodowych, słowników regionalnych, informatorów typu *Czy wiesz kto to jest?* po *Polski słownik biograficzny*), jak też monografie biograficzne (biografie sensu stricto) przedstawiające jedną bądź więcej osób (biografie zbiorowe czy grupowe)³.

Magdalena Rzadkowolska przyczyniła się do doprecyzowania terminu „słownik biograficzny” i wykazania różnorodności tego typu publikacji na podstawie analizy 819 słowników wydanych w Polsce⁴. Emilia Ilska z kolei odwołała się do przykładów stricte biografistyki bibliologicznej, przygotowując wykaz informatorów biograficznych i biografii zbiorowych wydanych w naszym kraju od 1972 r., za cezurę początkową przyjmując oddanie w ręce czytelników *Słownika pracowników książki polskiej* (dalej: SPKP)⁵. Naturalnie prace w nurcie biografistyki bibliologicznej, szczególnie w odniesieniu do biografii indywidualnych, prowadzone były wcześniej.

Spis Ilskiej, zawierający 46 pozycji, został sporządzony dla publikacji wydanych do 2007 r.⁶ Szczególnie dużo miejsca poświęciła ona opisowi najbardziej znanej, obszernej i kompleksowej inicjatywy gromadzącej w jednym miejscu biogramy pracowników książki i informacji naukowej – *Słownikowi pracowników książki polskiej*. Przyznając, że „poza wymienionym [...] *Słownikiem* nie ma w Polsce informatorów biograficznych, które zawierałyby informacje o ludziach wszystkich zawodów związanych z książką”⁷, w następnych podrozdziałach tekstu omówiła informatory o miłośnikach książek różnych zawodów, obecność bibliotekarzy w informatorach biograficznych i historiach zbiorowych, a także publikacje, w których znajdziemy sylwetki drukarzy i miłośników księgarstwa.

³ Bieńkowski, *Biografistyka w badaniach nad książką*, 42.

⁴ Magdalena Rzadkowolska, „Polskie słowniki biograficzne – próba charakterystyki”, *Forum Bibliotek Medycznych* 2 (2011), 243-298.

⁵ Emilia Ilska, „Ludzie książki w informatorach biograficznych i historiach zbiorowych”, *Przegląd Biblioteczny* 4/4 (2007), 611-627.

⁶ Autorka w tekście nie wskazuje cezury zamykającej, dlatego trzeba przyjąć z dużym prawdopodobieństwem, że jest nią rok publikacji artykułu.

⁷ Ilska, *Ludzie książki*, 614.

Uzupełniając stan wiedzy po 2007 r. należy wspomnieć o dwóch suplementach SPKP, wydanych odpowiednio w 2010 i 2016 r. Cennym przykładem są też kolejne części serii „Bibliotekarze Polscy we Wspomnieniach Współczesnych” wydawanej przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich (w artykule E. Ilskiej omówiono tomy 1-9). Od 2007 r. ukazały się tytuły:

- T. 10: *Bibliotekarze bibliotek specjalnych* (2007),
- T. 11: *Bibliotekarze warszawscy zmarli w latach 1997-2007* (2010),
- T. 12: *Teoretycy i praktycy polskiego bibliotekarstwa* (2012),
- T. 13: *Kustosze księgozbiorów polskich za granicą* (2013),
- T. 14: *Organizatorzy, bibliografowie, dydaktycy* (2015),
- T. 15: *Zostawili swój ślad* (2017),
- T. 16: *Zostawili swój ślad... Bibliotekarze zmarli w latach 2011-2018* (2019),
- T. 17: *Bibliotekarze i pracownicy książki województwa śląskiego* (2021),
- T. 18: *Zostawili swój ślad... Bibliotekarze zmarli w latach 2019-2022* (2023).

Wśród pozostałych inicjatyw wydawniczych warto wymienić publikacje przedstawiające sylwetki bibliotekarzy i pozostałych pracowników bibliotek, związanych z określonym terenem (np. w Lesznie)⁸, bądź też z konkretną instytucją (np. z Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie, Biblioteką Śląską w Katowicach, Biblioteką Publiczną m. st. Warszawy)⁹. Wydano też monografię poświęconą księgarzom i drukarzom działającym w XIX i XX stuleciu w Śremie¹⁰. Kończąc rozważania na temat polskiej działalności w zakresie biografistyki bibliologicznej należy dla porządku wspomnieć, że w ciągu ostatnich dwóch dekad na rynku wydawniczym ukazało się wiele cennych monografii biograficznych indywidualnych, poświęconych konkretnym przedstawicielom świata książki, bibliotek i informacji¹¹.

⁸ Janina Małgorzata Halec, red. i uzup. *Z pamięcią o nich: sylwetki bibliotekarzy* (Leszno: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Oddział; Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Grochowiaka, Wydawnictwo Cicer, 2013).

⁹ Małgorzata Dudziak-Kowalska, Barbara Janczak, Jerzy Krawczyk, *Nie tylko bibliotekarze...: pracownicy bibliotek Akademii Górniczo-Hutniczej w stuleciu uczelni* (Kraków: Wydawnictwa AGH, 2019); Henryk Rechowicz, Elwira Zborowska, red. *Suum cuique: w dziewięćdziesięciolecie: sylwetki pracowników Biblioteki Śląskiej* (Katowice: Biblioteka Śląska, 2012); Janina Jagielska, Teresa Jedynak (przedm. i red. merytor.); Justyna Myszkowska (red.), *Żyją w naszej pamięci: wspomnienia o pracownikach Biblioteki Publicznej m. st. Warszawy* (Warszawa: Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy – Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego, 2017).

¹⁰ Danuta Płygawko, *Księgarze i drukarze w Śremie 1869-2009* (Śrem: Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy im. Heliodora Święcickiego, 2009).

¹¹ M.in.: Jan Sandecki, *Stefan Vrtel-Wierczyński: w kręgu bibliografii i bibliotekarstwa* (Warszawa: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2007); Jacek Proszyk, *Salomon Joachim Halberstamm – bibliofil* (Bielsko-Biała: G.M. Elzewir, 2009); Barbara

WYDAWNICTWA SŁOWNIKOWO-ENCYKLOPEDYCZNE Z ZAKRESU NAUK O KSIĄŻCE, BIBLIOTECE I INFORMACJI ZA GRANICĄ

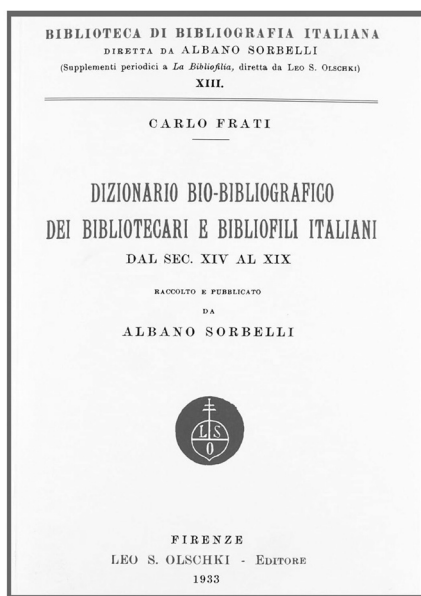
Dzięki wykorzystaniu różnych sposobów przeszukiwania zasobów internetowych udało się odnaleźć kilka publikacji pasujących w pełni do celu i tematyki tego artykułu. W dalszej części omówione zostaną słowniki biograficzne zawierające biogramy osób związanych z obszarem bibliologii i informatologii, a o ich doborze do tej kategorii publikacji zadecydowała przede wszystkim forma klasycznego słownika biograficznego, charakteryzująca się chociażby ustrukturyzowaną i ujednoliconą budową notki biograficznej. Wybrane przykłady omówiono poczynając wpraw od inicjatyw europejskich, przechodząc następnie do słowników z innych kontynentów.

SŁOWNIKI BIOGRAFICZNE

Jedną z pierwszych takich monografii był słownik bio-bibliograficzny włoskich bibliotekarzy i bibliofilów działających między XIV a XIX w. (*Dizionario bio-bibliografico dei bibliotecari e bibliofili italiani dal sec. XIV al XIX*), wydany w 1933 r.¹² Jej autorem był Carlo Frati (1863-1930), pracownik wielu znanych bibliotek (m.in. w Bolonii, Rzymie, Modenie, Turynie, Wenecji). Tom wydany pośmiertnie obejmuje biografie kolekcjonerów książek, bibliotekarzy i niemal

Towpik-Roszkiewicz, Katarzyna Łomnicka, oprac. *Janusz Towpik 1934-1981* (Poznań: Barbara Towpik-Roszkiewicz, 2011); Maria Kalczyńska, Jan Wolski, *Piotr Mordel – polski typograf i bibliofil w Berlinie* (Opole: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski; Wydawnictwo Instytut Śląski, 2011); Elżbieta Pokorzyńska, *Jan Recmanik 1874-1949: artysta introligator* (Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2014); Ewa Syska, *Marian Swinarski (1902-1965): poznański antykwariusz i bibliofil* (Poznań: Wydawnictwo Poznańskie, 2014); Antoni Mironowicz, *Hryń Iwanowicz: nieznanany malarz, grawer i drukarz* (Białystok: Libra Wydawnictwo i Drukarnia PPHW, 2016); Arkadiusz Wagner, *Prymas Maciej Drzewicki jako bibliofil: w pięćsetlecie powstania pierwszego polskiego ekslibrisu* (Warszawa: Towarzystwa Bibliofilów Polskich w Warszawie; Drzewica: Urząd Gminy i Miasta Drzewica; Poznań: Wielkopolskie Towarzystwo Przyjaciół Książki w Poznaniu; Toruń: Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu; Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii UMK, 2016); Edward Jeliński, *Jan Jachowski: księgarz i wydawca z Jaktorowa* (Poznań-Piła: Wydawnictwo „Media”, 2017); Łukasz Żywulski, *Po czcionce do książki: śladami Teodora Heneczka* (Piekary Śląskie: Gmina Piekary Śląskie, 2018); Andrzej Mężyński, *Józef Grycz (1890-1954): organizator polskiego bibliotekarstwa* (Warszawa: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2020); Barbara Krawczyk, *Józef Muczkowski: dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej, historyk* (Kraków: Uniwersytet Jagielloński; Biblioteka Jagiellońska: Wydawnictwo Księgarnia Akademicka, 2021).

¹² Carlo Frati. *Dizionario bio-bibliografico dei bibliotecari e bibliofili italiani dal sec. XIV al XIX* (Firenze: Leo S. Olschki, 1933).

Fot. 1. *Dizionario bio-bibliografico dei bibliotecari e bibliofili italiani* (1933).
 Źródło: *Dizionario bio-bibliografico dei bibliotecari e bibliofili italiani*,
 dostęp 2.06.2025, <https://www.amazon.com/Dizionario-Bio-Bibliografico-Bibliotecari-Bibliofili-Italiani/dp/8822216679/>

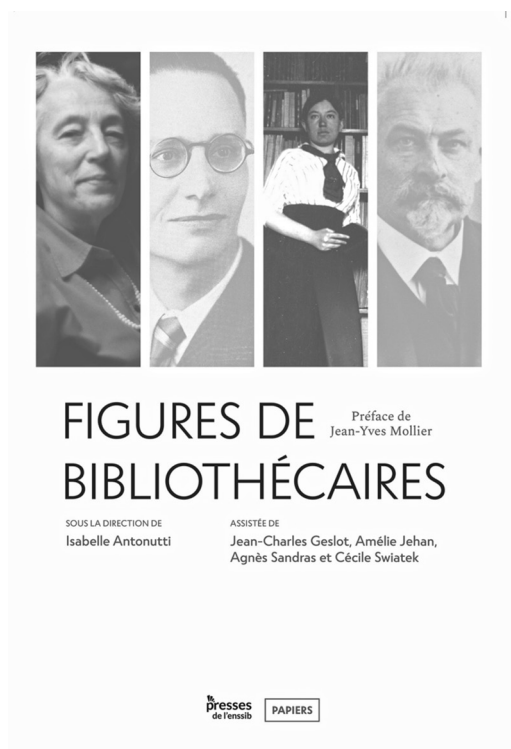
Fot. 2. *Dizionario dei bibliotecari italiani del Novecento* (2022).
 Źródło: *Dizionario dei bibliotecari italiani del Novecento*, dostęp 30.05.2025,
<https://www.aib.it/prodotto/dizionario-dei-bibliotecari-italiani-del-novecento/>

każdego, kto był zaangażowany w kolekcjonowanie książek i rękopisów od renesansu do XIX w. Wśród nich wymieniono wielu sławnych włoskich uczonych, zwłaszcza z XVIII w. (na przykład Antonio Muratoriego i Girolamo Tiraboschiego), którzy również zajmowali stanowiska biblioteczne.

Praca Fratiego, jak się wydaje, pozostawała przez wiele dekad jedynym źródłem informacji tego typu we Włoszech, aż do momentu pojawienia się na rynku wydawniczym publikacji pod redakcją Giorgio de Gregoriego i Simonetty Buttò zatytułowanej *Per una storia dei bibliotecari italiani del XX secolo: dizionario bio-bibliografico 1900-1990*¹³. W 2000 r. uruchomiono internetową wersję słownika (DBBI20)¹⁴. Przez ponad 20 lat zawartość bazy i słownika była stale

¹³ Giorgio de Gregori, Simonetta Buttò, eds. *Per una storia dei bibliotecari italiani del XX secolo: dizionario bio-bibliografico 1900-1990* (Roma: Associazione Italiana Biblioteche, 1999).

¹⁴ Można z niej korzystać pod adresem: „Dizionario bio-bibliografico dei bibliotecari ital-

Fot. 3. *Figures de bibliothécaires* (2020).

Źródło: Florence Alibert, Révéler des identités personnelles et familiales à travers le dictionnaire figures de bibliothécaires, une intervention d'Isabelle Antonutti, dostęp 30.05.2025, <https://alma.hypotheses.org/4700/>

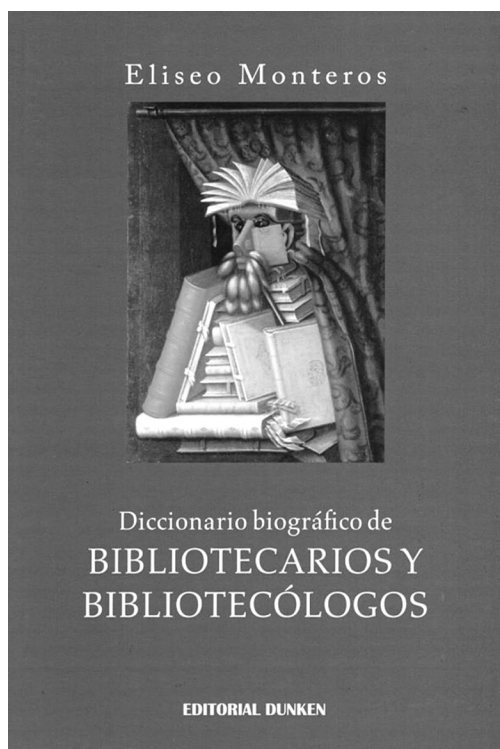
wzbogacana, aktualizowana i poprawiana, dzięki czemu możliwe było w 2022 r. wydanie sumptem Włoskiego Stowarzyszenia Bibliotek nowej wersji tego leksykonu *Dizionario dei bibliotecari italiani del Novecento*¹⁵. Celem było przedstawienie złożoności i różnych obliczy zawodu bibliotekarza na przestrzeni stulecia wobec wielkich zmian politycznych, społecznych i technologicznych.

Podobny cel przyświecał redakcji słownika biograficznego poświęconego bibliotekarzom francuskim¹⁶, który promowany był jako pierwszy tego typu we Francji. Zespół naukowy pod przewodnictwem Isabelle Antonutti dokonał wy-

iani del XX secolo”, dostęp 2.06.2025, <https://www.aib.it/aib/editoria/dbbi20/dbbi20.htm/>.

¹⁵ Simonetta Buttò, Alberto Petrucciani, Andrea Paoli, eds. *Dizionario dei bibliotecari italiani del Novecento* (Roma: Associazione Italiana Biblioteche, 2022).

¹⁶ Isabelle Antonutti, éd. *Figures de bibliothécaires* (Villeurbanne: Presses de l'enssib, 2020).

Fot. 4. *Diccionario biográfico de bibliotecarios y bibliotecólogos* (2008). Źródło: Raúl Escandar, Una recorrida biográfica por los bibliotecarios más reconocidos de todas las épocas, dostęp 13.06.2025, <https://www.sai.com.ar/bibliotecologia/boletin/bie057.ht/>

boru 100 osób, które pracowały od połowy XIX do końca XX w. w Paryżu lub na prowincji. Starano się przy tym pokazać wszystkie etapy ewolucji zawodu, przedstawiając w biogramach m.in. pionierów publicznego czytelnictwa, budowniczych bibliotek uniwersyteckich, badaczy dziedzictwa kulturowego, techników bibliotecznych. Zarówno cała książka, jak i poszczególne artykuły, dostępne są w pełnej wersji do pobrania ze strony wydawnictwa¹⁷.

W 2008 r. w Buenos Aires ukazał się argentyński słownik biograficzny bibliotekarzy i bibliotekarzy naukowych¹⁸. Wydany nakładem autora słownik jest

¹⁷ "Figures de bibliothécaires", dostęp 3.06.2025, <https://books.openedition.org/pres-sensensib/12587/>.

¹⁸ Eliseo Monteros, *Diccionario biográfico de bibliotecarios y bibliotecólogos* (Buenos Aires: Editorial Dunken, 2008).

ciekawą propozycją, mającą charakter raczej popularnonaukowy. Znajdziemy w nim szeroki przekrój bibliotekarzy i bibliotekarek ze wszystkich epok i miejsc (nie jest ograniczony terytorialnie do Argentyny, zawiera biogramy przedstawicieli bibliotekarstwa np. amerykańskiego, francuskiego i włoskiego). Autor Eliseo Monteros¹⁹ zdecydował się dokonać własnego doboru słynnych bibliotekarzy, włączając do tego zbioru 300 biografii takie nazwiska jak: Gabriel Naudé, Antonio Panizzi i Melvil Dewey.

図書館人物事典 – to oryginalny tytuł odnalezionego w zasobach Internetu słownika biograficznego opublikowanego w 2017 r. Japonii²⁰. W wolnym tłumaczeniu oznacza Bibliotekarską Encyklopedię Osobowości (ang. Library Person Encyclopedia). Jest to leksykon biograficzny zawierający biogramy 1421 osób zaangażowanych w zakładanie, zarządzanie, działalność bibliotek, szkolenie bibliotekarzy oraz edukację i badania w zakresie bibliotekoznawstwa. Słownik był elementem projektu realizowanego z okazji 35-lecia Japońskiego Towarzystwa Badań nad Historią Kultury Bibliotek.

ZBIORY BIOGRAFII

Jako osobną kategorię zdecydowano się wydzielić słowniki biograficzne, które różnią się od pozostałych publikacji sposobem przedstawiania sylwetek. W tym przypadku stanowią one raczej zbiory dłuższych opracowań, aniżeli biogramów, co jest najczęściej przyjmowaną formą prezentacji postaci. Przykładem służy amerykańskie wydawnictwo *Dictionary of American Library Biography* (DALB), którego kolejne tomy wyszły drukiem w 1978, 1990 i 2003 r.²¹ Łącznie w słowniku znalazło miejsce 430 not biograficznych przygotowanych przez wielu autorów (tom podstawowy – 302, pierwszy suplement – 51, drugi suplement – 77). Celem publikacji było upamiętnienie życia i działalności ludzi zasłużonych dla rozwoju bibliotekarstwa i profesji na terenie Stanów Zjednoczonych. Opisywano ją w 1978 r. jako „pierwszy naukowy słownik liderów amerykańskich bibliotek [...] i prawdopodobnie pierwszy słownik biograficzny poświęcony jakiegokolwiek profesji w Stanach Zjednoczonych”²². Wśród bohaterów biogramów

¹⁹ Eliseo Monteros (ur. 1977) pochodzi z Kordoby w Argentynie. Jest bibliotekarzem i pisarzem, studiował bibliotekoznawstwo na Narodowym Uniwersytecie w Kordobie i pracował w różnych bibliotekach w swoim rodzinnym mieście. – „Eliseo Monteros”, dostęp 3.06.2025, <https://www.amazon.com/stores/author/B018OO7EWU/about/>.

²⁰ 日本図書館文化史研究会編, ed. 図書館人物事典. Tokio: Nichigai, 2017.

²¹ Bohdan S. Wynar, ed. *Dictionary of American Library Biography* (Littleton: Libraries Unlimited, 1978); Wayne A. Wiegand, ed. *Dictionary of American Library Biography* (Littleton: Libraries Unlimited, 1990); Donald G. Davis, ed. *Dictionary of American Library Biography* (Westport: Libraries Unlimited, 2003).

²² Kenneth G. Peterson, “Dictionary of American Library Biography”, *College & Research Libraries* 5 (1978), 403, dostęp 19.05.2025, <https://crl.acrl.org/index.php/crl/ar->

Fot. 5. 図書館人物事典 (2017).

Źródło: 図書館人物事典, dostęp 30.05.2025, https://www.nichigai.co.jp/cgi-bin/nga_search.cgi?KIND=BOOK1&ID=A2678/

był m.in. twórca jednej z klasyfikacji bibliotecznych Melvil Dewey (1851-1931) (tom podstawowy), Sadie Peterson Delaney (1889-1958) uważana za prekursorkę biblioterapii (tom podstawowy), a także Jesse H. Shera (1903-1982) – bibliotekarz i informatolog, pionier wykorzystania technologii informacyjnych w bibliotekach w latach 1950-1970 (suplement 1).

ZBIORY BIOGRAFII WYSPECJALIZOWANYCH

Podobne w budowie co poprzednia kategoria słowników są zbiory biografii wyspecjalizowanych, czyli poświęconych ludziom reprezentującym konkretny typ bibliotekarstwa. W przypadku odnalezionego przykładu jest to bibliotekarstwo dla dzieci i młodzieży²³ (*Pioneers and leaders in library services to youth: a biographical dictionary*). W 2003 r. w USA wydano zbiór 97 tekstów, z których każdy stanowi biografię osoby pracującej na rzecz rozwoju bibliotek pu-

[ticle/view/13200/14646/](https://www.nichigai.co.jp/cgi-bin/nga_search.cgi?KIND=BOOK1&ID=A2678/).

²³ Marylin L. Miller, ed. *Pioneers and leaders in library services to youth: a biographical dictionary* (Westport: Libraries Unlimited, 2003).

blicznych i szkolnych, lub wspierających działalność specjalistów pracujących z młodzieżą na terenie Ameryki Północnej. Inspiracją do opracowania tej publikacji był wspomniany *Dictionary of American Library Biography*, dlatego też 40 biografii adekwatnych do celu niniejszego słownika przedrukowano, pozostałe są tekstami oryginalnymi²⁴. Osobą, która jako pierwsza, według autorów, zasłużyła się na polu bibliotekarstwa dziecięcego, była Hannah Packard James (1835-1903). Podczas Wojny Secesyjnej pracowała dla charytatywnej Komisji Sanitarnej Stanów Zjednoczonych, otworzyła w 1870 r. Free Library w Newton, stanie Massachusetts. Przez wiele lat była aktywnym członkiem Amerykańskiego Stowarzyszenia Bibliotek (American Library Association, ALA), a także jego wiceprezydentem (1896-1898)²⁵.

SŁOWNIKI BIOGRAFICZNE – KONKRETNA INSTYTUCJA

W poszukiwaniach słowników biograficznych natrafiono również na monografię poświęconę pracownikom konkretnej instytucji. W tym przypadku przykładem może służyć publikacja o bibliotekarzach Biblioteki Narodowej Łotwy w latach 1919-1944, zatrudnionych w tej placówce przez pierwsze 25 lat jej funkcjonowania²⁶. Redakcji podjęła się Jana Dreimane, zajmująca stanowisko naukowe w Bibliotece Narodowej Łotwy. Swoje zainteresowania badawcze kieruje zwłaszcza w stronę cenzury, bibliotek i czytelnictwa na Łotwie w okresie 1940-1990, kiedy państwo to było republiką Związku Radzieckiego²⁷.

BIOGRAFICZNE INFORMATORY OSOBOWE

Chociaż nie można ich zaliczyć do klasycznych słowników biograficznych, głównie ze względu na inną funkcję, kryteria doboru materiałów, źródło pochodzenia danych, a co za tym idzie brak możliwości zweryfikowania zawartych tam informacji w stosunku do zawartości biogramów, to warto o nich wspomnieć w kontekście niniejszego artykułu. Leksykony biograficzne – znane również pod nazwą „Who’s Who” („Kto jest kim”) – przede wszystkim mają za cel zgromadzenie w jednym miejscu notek na temat osób wyróżniających się na jakimś polu.

²⁴ Amanda Williams, „Pioneers and leaders in library services to youth: a biographical dictionary (review)”, *Libraries & Culture* 2 (2006), dostęp: 19.05.2025, <https://muse.jhu.edu/pub/15/article/200766/summary/>.

²⁵ Williams, „Pioneers and leaders”.

²⁶ Jana Dreimane, ed. *Valsts bibliotēkas darbinieki 1919-1944: biogrāfiskā vārdnīca* (Rīga: Latvijas Nacionālā Bibliotēka, 2021).

²⁷ Wyrazem zainteresowań badaczki jest m.in. praca doktorska obroniona w 2004 r. pt. „Latvian libraries during the years of the second Soviet occupation”. Zob.: „Jana Dreimane”, dostęp 29.05.2025, <https://www.literatura.lv/personas/jana-dreimane/>.

GERARD

172

GETMAN

Boston-Athenaeum 15-28; head of circ and ref Radcliffe 28-49; REF LIBN 49-

GERARD, DORA M(ARJORIE). b Redgate Eng 12. BA California at Los Angeles 35; certif PRA 36. MEM: Cal LA; ALA. POS: Circ dept California at Los Angeles 36-43; bibliog checker acquis dept 43-48; AGRIC LIBN 48-

GERARD, MRS EVELYN P(OPPEL). b New Britain Conn 1 Mr 15. BA Middlebury 36; MS SM 51. MEM: Conn Educ Assn; Mass Educ Assn; Conn LA. POS: HIGH SCH LIBN MANCHESTER CONN 45-

GERBER, MRS MARY MARGARET. b Buffalo 28 S 18. BS D'Youville 50. POS: LIBN PATIENTS & MED LIB SISTERS OF CHARITY HOSP BUFFALO 48-49, 50-

can 41-43 (Soc Sci); BS in LS ILL 33; MS in LS 37. MEM: Soc Amer Archivists. POS: Libn asst Danville Ill 27-28; reviser summer 33; asst child libn Springfield O 30-31; catlgr Illinois 34-36; catlgr US nat archives 36-41; asst archivist 41-42; assoc archivist 42-44, 47-49; archivist 44-47; ARCHIVIST RECORDS MANAGEMENT DIV NAT ARCHIVES AND RECORDS SERV GEN SERV ADMIN WASHINGTON DC 50-

GERSHENSON, (JUDAH) JUDD. b Russia 19 Ap 99. M. BS Lewis Inst 30; BS COL 33. Contrib to prof and tñher periods. MEM: ALA: Bibliog Soc Amer; Acad Pol Sci. POS: Instr of Hebrew Dayton View comm center Dayton O 26-27; instr of Hebrew bd of Jewish educ Chicago 28-29; catlgr Newberry 30-46; FIRST ASST CATLG DEPT 47-

Fot. 6. Fragment strony informatora osobowego bibliotekarzy i pracowników informacji. Źródło: Dorothy Ethlyn Cole, ed. *Who's who in library service* (New York: The Grolier Society, 1955), 3rd edition

Informatory takie opracowywane są na całym świecie. Charakterystyczne jest to, że materiał biograficzny zazwyczaj przesyłają sami bohaterowie biogramów, wypełniając zawczasu przygotowany formularz. Najbardziej znanym i najstarszym wydawnictwem tego typu jest brytyjski *Who's Who* wydawany od 1849 r. Obok informatorów o charakterze ogólnym (rejestrujących ludzi z różnych dziedzin i/ lub w obrębie całego kraju) możemy często znaleźć publikacje zawężone do konkretnej grupy zawodowej, czego przykładem jest również bibliologia i informatologia.

Jednym z pierwszych był wykaz biograficzny *Who's Who in Library Service*²⁸ prezentujący listę bibliotekarzy czynnych zawodowo głównie na terenie Stanów Zjednoczonych i Kanady. Jego założeniem było zgromadzenie notek biograficznych osób reprezentujących różne stanowiska zawodowe we wszystkich typach bibliotek. Wykaz taki zawierał informacje na temat przebiegu kariery zawodowej, publikacji, wyróżnień itp. Informator doczekał się wielu wznowień od momentu ukazania się na rynku wydawniczym po raz pierwszy. W miarę upływu czasu zmieniał się tytuł, redaktor i wydawca – np. w 1982 r. na *Who's Who in Library and Information Services*²⁹, potwierdzając jednoznacznie przemiany, jakie w tym obszarze zaszły na przestrzeni lat. Chociaż publikacje tego typu dziś już odchodzą w zapomnienie, w obliczu szybszych i bardziej aktualnych możliwości

²⁸ C.C. Williamson, Alice L. Jewett. *Who's who in library service* (New York: The H.W. Wilson Company, 1933).

²⁹ Joel M. Lee, Robert J. Beran, Sandra Whiteley, eds. *Who's who in library and information services* (Chicago: American Library Association, 1982).

dotarcia do konkretnej osoby, to stanowią doskonałe źródło do badań nad historią nauk o książce, bibliotekach i informacji.

W XX w. na rynku amerykańskim ukazały się również inne informatory biograficzne, m.in. *Directory of library & information professionals*³⁰. Podobne inicjatywy odnotowano w innych krajach – np. w Wielkiej Brytanii (*Who's who in librarianship*³¹; *Who's who in librarianship and information science*³²), Nowej Zelandii (*Who's who in New Zealand libraries*³³) i Singapurze (*Who's who in Singapore librarianship*³⁴, 1976).

Obok wcześniej wymienionych informatorów, charakterystycznych przede wszystkim dla anglojęzycznych rejonów świata, znaleźć można opracowany w języku angielskim informator na temat przedstawicieli nauk o bibliotekach i informacji w Pakistanie. Wydawany jest przez prawdopodobnie jedyną organizację non-profit zaangażowaną w piśmiennictwo w obszarze bibliologii i informatologii w tym kraju – Library Promotion Bureau³⁵. Pierwsze cztery tomy ukazały się odpowiednio w 1969, 1987, 2004 i 2011 r. Prace nad ostatnim – piątym – trwały od 2016 r., ale mimo usilnych starań nie udało się odnaleźć takich danych bibliograficznych jak rok wydania i ISBN³⁶. Najwyraźniej jednak tom został opublikowany, o czym świadczą zasoby jednego ze sklepów internetowych³⁷.

Innym przykładem pozaeuropejskiej biografistyki bibliologicznej może być wydany w Indiach słownik „profesjonalistów w zakresie bibliotekoznawstwa i informacji naukowej” *Biographical Dictionary of Indian Library and Information Science (LIS) Professionals* pod redakcją A. A. N. Raju i L. S. Ramaiah, hinduskich emerytowanych badaczy zagadnień w ramach nauk o książce, bibliotekach i informacji, związanych z instytucjami naukowymi w Hajdarabadzie³⁸.

³⁰ *Directory of library & information professionals* (Woodbridge, Conn.: Research Publications, 1982).

³¹ Thomas Landau, ed. *Who's who in librarianship* (Cambridge: Bowes & Bowes, 1954).

³² Thomas Landau, ed. *Who's who in librarianship and information science*, 2nd edition (London: Abelard-Schuman, 1972).

³³ Arthur Leslie Olsson, Alan Douglas Richardson, eds. *Who's who in New Zealand libraries* (Wellington: New Zealand Library Association, 1975).

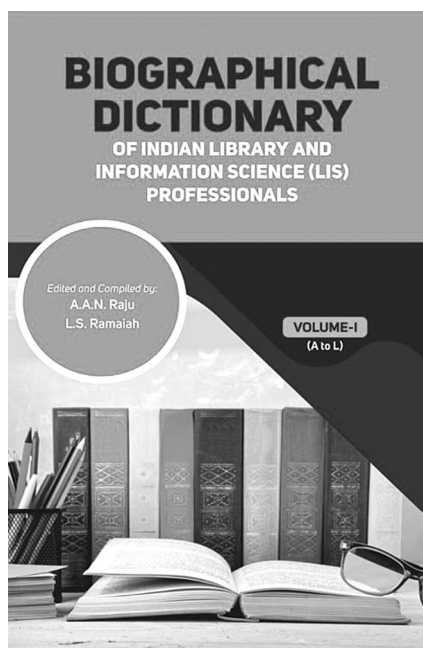
³⁴ Rishpal Singh, ed. *Who's who in Singapore librarianship* (Singapore: Library Association of Singapore, 1976).

³⁵ Library Promotion Bureau – założone w 1966 r., z siedzibą w Karachi. Od 1968 r. wydaje kwartalnik „Pakistan Library and Information Science Journal”. – „Pakistan Library and Information Science Journal”, post z 13 października 2016, dostęp 29.05.2025, <http://facebook.com/>.

³⁶ Ghaniul Akram Sabzwari, Nasreen Shagufta, eds. *Who's who in Library and Information Science in Pakistan*, 5th ed. (Karachi: Library Promotion Bureau).

³⁷ „Who's who in library and information science in Pakistan: 5th edition”, dostęp 29.05.2025, <https://www.pakbooks.com/products/>.

³⁸ A.A.N. Raju, L.S. Ramaiah, eds. *Biographical dictionary of Indian Library and*

Fot. 7. *Biographical dictionary of Indian Library and Information Science (LIS) professionals* (2019).

Źródło: *Biographical Dictionary of Indian Library and Information Science Professionals* (1), dostęp 30.05.2025, https://www.amazon.com/-/zh_TW/N-Raju/dp/9387698068/

Ta dwutomowa publikacja przygotowana została w języku angielskim i wydana w wersji drukowanej w wydawnictwie Ess Ess Publications. Sądząc po opisach struktury biogramów dostępnych w internetowych księgarniach tomy zawierają notki dotyczące osób żyjących, a to wskazuje na formę zbliżoną bardziej do informatora niż słownika biograficznego. Zresztą redaktorzy sami we wstępie narzekali na brak zrozumienia ze strony niektórych bohaterów biogramów i opieszałość (lub wręcz brak kontaktu) w przysyłaniu aktualnych danych³⁹. Niemniej publikację tworzy 700 notek biograficznych przedstawiających hinduskich ekspertów i nauczycieli w zakresie bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, czynnych zawodowo bibliotekarzy, a także dyrektorów/administratorów systemów

Information Science (LIS) professionals (New Delhi: Ess Ess Publications, 2019).

³⁹ C.R. Karisiddappa, "Biographical Dictionary of Indian Library and Information Science (LIS) Professionals, Raju (ANN) and Ramaiah (LS) (Editors/Compilers): Book Review", *PEARL – A Journal of Library and Information Science* 1 (2020), 3.

i sieci informacyjnych. Każdy wpis zapewnia podstawowe informacje o życiu i twórczości osoby, pogrupowane według następującego porządku: 1. nazwisko; 2. data i miejsce urodzenia; 3. dzieciństwo; 4. wykształcenie; 5. zawód; 6. małżeństwo i rodzina; 7. nagrody, wyróżnienia; 8. członkostwo w organizacjach zawodowych; 9. wizyty za granicą; 10. publikacje; 11. wkład zawodowy; 12. hobby i zainteresowania; 13. emerytura; 14. obecny adres.

ENCYKLOPEDIE OGÓLNE Z ZAKRESU BIBLIOLOGII I INFORMATOLOGII

Zdarza się, że hasła osobowe pojawiają się w publikacjach encyklopedycznych, których głównym celem jest objęcie całości terminologii charakterystycznej dla obu dyscyplin. Oczywiście jest zatem, że notki biograficzne będą stanowić jedynie uzupełnienie, a nie część główną tego typu kompendium. Ponadto stosunkowo rzadko można obserwować inicjatywy wydawnicze włączające informację biograficzną w swój skład, znacznie częściej mamy do czynienia w tym obszarze z typowymi słownikami terminologicznymi.

Przykładem w tej kategorii może służyć amerykańska *International Encyclopedia of Information and Library Science* (cztery edycje – 1997, 2003, 2010, 2017)⁴⁰, w której znaleźć można wiele notek biograficznych postaci zasłużonych dla bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Naturalnie, pomimo profilu międzynarodowego tej publikacji, można się spodziewać, że biografie w niej umieszczone dotyczą głównie ludzi zasłużonych dla dyscyplin z amerykańskiego punktu widzenia. Potwierdza to poniekąd skrócony opis encyklopedii na tylnej okładce⁴¹.

Wśród innych osób widniejących na kartach niniejszej encyklopedii (wyd. 1 z 1997 r.) można wymienić też Hansa-Georga Gadamera (1900-2002, niemieckiego filozofa, współtwórcę XX-wiecznej hermeneutyki filozoficznej), Conrada Gesnera (1516-1565, szwajcarskiego bibliografa, bibliofila, lekarza, pisarza, leksykografa), Eugene’a Garfielda (1925-2017, twórcę bibliometrii i naukometrii), Sir Antony’ego Panizziego (1797-1879, bibliotekarza w Muzeum Brytyjskim,

⁴⁰ John Feather, Paul Sturges, eds. *International encyclopedia of Information and Library Science*. London (New York: Routledge, 1997); John Feather, Paul Sturges, eds. *International encyclopedia of Information and Library Science*, 2nd edition (London, New York: Routledge, 2003).

⁴¹ Wpisy biograficzne – dostarczają szczegółów osobistych i zawodowych na temat niektórych czołowych postaci w historii i rozwoju dyscypliny, na przykład Sir Thomasa Bodleya, Vannevara Busha, Melvila Deweya (oryg.: Biographical entries – providing personal and career details of some of the key figures in the history and development of the discipline, for example Sir Thomas Bodley, Vannevar Bush, Melvil Dewey). – Zob.: John Feather, Paul Sturges, eds. *International Encyclopedia of Information and Library Science* (London, New York: Routledge, 1997), dostęp 30.05.2025, https://archive.org/details/internationalenc0000unse_i7n7/page/n535/mode/2up/.

twórcę koncepcji biblioteki narodowej), Paul-Marie-Ghislain Otleta (1868-1944, bibliograf), Gabriela Naudé (1600-1653, francuskiego bibliotekarza i bibliografa), a także Arthura Fremonta Ridera (1885-1962, bibliotekarza uniwersyteckiego i innowatora bibliotekarstwa).

Gutenberg, Johann (1395–1468) 159

Gutenberg, Johann (1395–1468)

Inventor, in the West, of printing with movable type. Details of this major technical achievement, which took place between 1440 and 1450, are somewhat shadowy, but its significance in the history of world civilization is not seriously disputed.

Evidence about his life is extremely fragmentary and unfortunately there is no printed book which actually bears his name, despite the reliable attribution of several masterpieces of printing to him. It is unlikely that Gutenberg had any direct knowledge of the printing techniques which had been developed in China and Korea. In any case, his invention was fundamentally different. The key to it was a method of casting metal types, each bearing one letter or other character, identical to each other and reusable. He adopted the form of press used by bookbinders (and perhaps vintners) to make his impressions.

Gutenberg himself produced few books and soon lost his investment. His invention, however, was taken up by others, and knowledge of it spread (largely through Germans) to the Low Countries, Italy and France, and gradually to the outlying parts of Europe. By the 1480s printing was well established, and by 1500 the commercial production of manuscript books in the West had almost ceased.

See also: **knowledge industries**

Fot. 8. Przykładowy biogram z encyklopedii *International encyclopedia of Information and Library Science* (1997).

Źródło: Feather, Sturges, eds. *International*, 159.

Innym przykładem jest *ALA World Encyclopedia of Library and Information Services*⁴², której wydanie z 1980 r. zawierało 172 biografie. Głównym proble-

⁴² Robert Wedgeworth, ed. *ALA world encyclopedia of library and information services* (Chicago: American Library Association, 1980); Robert Wedgeworth, ed. *ALA world encyclopedia of library and information services*, 2nd edition (Chicago: American Library

mem jednak, na jaki zwracano uwagę w recenzjach, było zagadnienie kryteriów doboru postaci⁴³. Przy okazji opublikowania trzeciej edycji pojawiły się zarzuty mało przejrzystych zasad kwalifikujących osoby żyjące do umieszczenia w encyklopedii.

O niektórych osobach ze skromnymi osiągnięciami wspomina się w pełnych artykułach i ze zdjęciami, natomiast wybitnych liderów bibliotecznych pomija się milczeniem⁴⁴.

Sugerowano, że lepszym pomysłem byłoby upamiętnienie wyłącznie osób zmarłych. Niezrozumiałe dla autorów recenzji było też pominięcie wielu zasłużonych postaci pochodzących spoza kręgu anglo-amerykańskiego, które zasługiwały na swoje miejsce chociażby ze względu na współpracę z encyklopedią i autorstwo wielu haseł w poprzednich edycjach. Grupa tych biografii liczyła niespełna 30 osób⁴⁵. W wydaniu z 1993 r. krytykowano też proporcje biogramów w podziale na płeć – ponad 80% haseł (spośród ogółem 216) dotyczyło mężczyzn, co mogło budzić co najmniej zdziwienie biorąc pod uwagę silną feminizację zawodu⁴⁶.

INICJATYWY CYFROWE

Elementem, który uzupełnia mapę inicjatyw biograficznych, są także cyfrowe zbiory danych, opracowywane najczęściej jako portale internetowe zawierające biogramy ludzi związanych z książką, biblioteką i informacją. Jedna z baz została wspomniana na początku artykułu jako podstawa opracowania *Dizionario dei bibliotecari italiani del Novecento* (Roma 2022). Projekty takie ponadto prowadzone są m.in. w Czechach, Danii i Estonii.

Association, 1986); Robert Wedgeworth, ed. *World encyclopedia of library and information services*, 3rd edition (Chicago: American Library Association, 1993).

⁴³ John C. Swan, "Approach with caution", *Library Journal* 1022 (1981), 1052.

⁴⁴ Oryg.: A number of persons with modest accomplishments are given full articles and photographs, while library leaders of great distinction are passed over in silence. – Penelope Papangelis, Guy A. Marco, "Book Reviews: World Encyclopedia of Library and Information Services", *Third World Libraries*, 2 (1994), dostęp 30.05.2025, <https://worldlibraries.dom.edu/index.php/worldlib/article/download/446/401?inline=1/>.

⁴⁵ Papangelis, "Book Reviews".

⁴⁶ John Berry, "World Encyclopedia of Library and Information Services (ALA World Encyclopedia of Library and Information Services)", *Library Journal* (1994), dostęp 30.05.2025, <https://www.amazon.com/Encyclopedia-Information-Services-ENCYCLOPEDIA-INFORMATION/dp/0838906095/>.

Baza słownika czeskich bibliotekarzy – *Slovník českých knihovníků* (SCK)⁴⁷ powstaje od 2007 r. pod przewodnictwem Stowarzyszenia Bibliotek Republiki Czeskiej (SDRUK), od 2014 r. przy współpracy Biblioteki Narodowej Republiki Czeskiej, bibliotek regionalnych i wybranych bibliotek specjalnych. Zamyśłem jej autorów było udostępnienie biografii osób związanych z bibliotekami od XVI wieku aż po dzisiejsze czasy, co oznacza, że znajdziemy w niej również biogramy osób żyjących. Ponadto są w niej bibliotekarze zarówno urodzeni i/lub zmarli na terenie Czech, Moraw czy Śląska, jak i ludzie pochodzący z innych miejsc, ale zatrudnieni w czeskich placówkach. Na koniec maja 2025 r. baza zawierała ponad 5687 rekordów⁴⁸. Prowadzona jest w systemie Aleph.

W przypadku Danii zastosowano nieco inne rozwiązanie cyfrowe – biogramy bibliotekarzy otrzymały osobną kategorię w ramach duńskiej encyklopedii biograficznej – *Dansk Biografisk Leksikon* (DBL)⁴⁹, którą w formie elektronicznej znajdziemy w systemie Lex (kolekcja dzieł historycznych). W wydzielonej zakładce umieszczono 76 biogramów osób związanych z bibliotekami. Sama encyklopedia została wydana w trzech edycjach (1. 1887-1905, 19 tomów; 2. 1933-1934, 27 tomów; 3. 1979-1984, 16 tomów). Pierwsza edycja jest dostępna online w ramach Projektu Rubenrg⁵⁰.

Ostatnim przywołanym zbiorem cyfrowym jest baza danych biograficznych Biblioteki Estońskiej – *Eesti raamatukogunduse biograafiline andmebaas* (ERBA)⁵¹, gromadząca dane osobowe i bibliograficzne osób, które w przeszłości i obecnie pracują w estońskim bibliotekarstwie. Serwis, powstający dzięki współpracy Stowarzyszenia Bibliotekarzy Estońskich i bibliotek, dostępny jest od 2006 r. i jest na bieżąco uzupełniany. Aktualnie tworzą go 1786 rekordy⁵²; każdy z nich składa się z następujących kategorii informacji: ogólne (daty urodzenia i śmierci, rodzaj działalności), edukacja, wyższa edukacja, miejsca pracy, aktywność, prace badawcze, dane bibliograficzne, dane źródłowe. Stopień ich wypełnienia danymi zależy oczywiście od dostępności źródeł dotyczących konkretnej osoby.

⁴⁷ "SCK – Slovník českých knihovníků", dostęp 29.05.2025, https://aleph.nkp.cz/F/?func=file&file_name=find-b&local_base=SCK/.

⁴⁸ "Database of Czech librarians", dostęp 29.05.2025, <https://knihovnici.wikibase.cloud/wiki/SCK/>.

⁴⁹ "Dansk Biografisk Leksikon. Bibliotekarer", dostęp 29.05.2025, <https://biografiskleksikon.lex.dk/taxonomy/3153/>.

⁵⁰ "Project Runeberg", dostęp 29.05.2025, <https://runeberg.org/>.

⁵¹ "Eesti raamatukogunduse biograafiline andmebaas", dostęp 29.05.2025, https://erba.tlulib.ee/data?first_letter=a/.

⁵² Stan na dzień 29.05.2025.

PODSUMOWANIE

Polskie przykłady biografistyki z zakresu bibliologii i informatologii w latach 1972-2007 zostały szczegółowo przedstawione przez Emilię Ilską. W niniejszym artykule postarano się uzupełnić stan wiedzy na temat, przywołując najważniejsze inicjatywy słownikowe opublikowane w kolejnych dwóch dekadach. Najcenniejszą jednak częścią tego tekstu jest analiza zagranicznych wydawnictw biografistycznych (w wyborze) poświęconych „ludziom książki”, a także próba ich formalnego opisu.

Przegląd dostępnych baz danych i różnych źródeł informacji wykazał, że specjalistycznych słowników biograficznych z zakresu nauk o książce i informacji nie ma dużo, w przeciwieństwie do terminologicznych publikacji słownikowych i encyklopedycznych. Te znajdziemy w ofercie wydawniczej prawie każdego kraju, w którym bibliotekoznawstwo i informacja naukowa są rozwijane i badane.

Cel i forma, w jakiej powstawały słownikowe publikacje biograficzne, są różnorodne – od klasycznych leksykonów, przez zbiory dłuższych tekstów biograficznych, po informatory służące głównie dostarczeniu czytelnikowi informacji na temat czynnych zawodowo pracowników tego sektora. Czasami tytuł publikacji bywa zwodniczy – na przykładzie pracy *Biographical Dictionary of Indian Library and Information Science (LIS) Professionals* – spodziewamy się słownika biograficznego, tymczasem otrzymujemy informator z wykazem osobowym.

Zauważono też, że odnalezione opracowania różnią się funkcją i charakterem – od naukowych, tworzonych fachowo przez zespoły badaczy i specjalistów, przez popularnonaukowe, po mające cel praktyczny informatory. Większość z nich została wydana wyłącznie w wersji drukowanej (zwłaszcza starsze wydania), ale do części mamy dostęp online pełnotekstowy, zwłaszcza jeśli były przygotowywane w ramach projektów (albo zostały zdigitalizowane i umieszczone w jednym z repozytoriów w Internecie). Dawne informatory („Who’s who”) w niektórych krajach przyjmują postać bardziej nowoczesną, jak w estońskiej bazie danych bibliotekarzy. Cechą wspólną jest na pewno lokalność (w rozumieniu kraju) tego typu publikacji – właściwie wszystkie, poza jednym przypadkiem⁵³, poprzez dobór bohaterów biogramów odnoszą się terytorialnie do obszaru jednego państwa.

Analiza wykazała ponadto ograniczenie w obrębie specjalizacji zawodowych ludzi, których biogramy stanowiły trzon główny słowników. Z reguły skupiano się na grupie bibliotekarzy, ewentualnie pozostałych pracowników instytucji bibliotecznych i ośrodków informacji („Library and Information Services”). Na tym tle polski *Słownik pracowników książki polskiej* wydaje się być ewenemen-

⁵³ Eliseo Monteros, *Diccionario biográfico de bibliotecarios y bibliotecólogos* (Buenos Aires: Editorial Dunken, 2008).

tem na skalę światową, traktując „ludzi książki” bardzo szeroko i interdyscyplinarnie. Wyróżnia się spośród przywołanych w artykule przykładów z jeszcze jednego powodu – jest to wydawnictwo już pięciotomowe⁵⁴, podczas gdy inne słowniki stanowią najczęściej przykłady jednotomowe, jeśli w ogóle opracowane są w formie typowej dla słownika, reszta to zbiory obszerniejszych biografii, ewentualnie zbiory biogramów poświęconych węższej specjalizacji w ramach nauk o książce, bibliotece i informacji.

Zapewne ciekawym przedsięwzięciem byłoby skrupulatne porównanie warsztatów redakcji opublikowanych dotychczas słowników biograficznych z całego świata. Na zakończenie warto podkreślić, że pomimo zaprezentowania przykładów różnorodnych inicjatyw z wielu krajów świata pozostaje nadal duże pole do dalszych badań, główną przeszkodą niestety jest trudność w dotarciu do informacji bibliograficznej umożliwiającej identyfikację narodowych wydań słownikowych.

BIBLIOGRAFIA PODMIOTOWA

OPRACOWANIA

日本図書館文化史研究会編 [Japońskie Towarzystwo Badań nad Historią Kultury Bibliotek], ed. 図書館人物事典 [*Bibliotekarska Encyklopedia Osobowości*]. Tokio: Nichigai, 2017. ISBN 978-4-8169-2678-5.

Antonutti, Isabelle, éd. *Figures de bibliothécaires*. Villeurbanne: Presses de l'enssib, 2020. ISBN 978-2-37546-135-8.

Ash, Lee, ed. *Who's who in library service. A biographical directory of professional librarians of the United States and Canada*. Fourth edition. Council of National Library Associations. Shoe String Press, 1966.

Buttò, Simonetta, Alberto Petrucciani, Andrea Paoli, eds. *Dizionario dei bibliotecari italiani del Novecento*. Roma: Associazione Italiana Biblioteche, 2022. (Bibliotecari: professione storia cultura). ISBN 978-88-7812-362-5.

Cole, Dorothy Ethlyn, ed. *Who's who in library service. A biographical directory of professional librarians of the United States and Canada*. Third edition. New York: The Grolier Society, 1955.

⁵⁴ Irena Treichel, red. *Słownik pracowników książki polskiej* (Warszawa, Łódź: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1972); Irena Treichel, red. *Słownik pracowników książki polskiej. Suplement* (Warszawa, Łódź: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1986); Hanna Tadeusiewicz, z udziałem Bogumiła Karkowskiego, red. *Słownik pracowników książki polskiej. Suplement 2* (Warszawa: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, 2000); Hanna Tadeusiewicz, red. *Słownik pracowników książki polskiej. Suplement 3* (Warszawa-Łódź: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich; Wydaw. UŁ, 2010); Magdalena Rzadkowolska, red. *Słownik pracowników książki polskiej. Suplement 4* (Warszawa, Łódź: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich; Wydaw. UŁ, 2016).

Davis, Donald G., ed. *Dictionary of American Library Biography*. Westport: Libraries Unlimited, 2003. ISBN 978-1-56308-868-1.

Directory of library & information professionals. Woodbridge, Conn.: Research Publications, 1982. ISBN 0-89235-125-X. Dostęp 20.05.2025. <https://archive.org/details/directoryoflibra0002unse/page/n5/mode/2up/>

Dreimane, Jana, ed. *Valsts bibliotēkas darbinieki 1919-1944: biogrāfiskā vārdnīca*. Rīga: Latvijas Nacionālā Bibliotēka, 2021. ISBN 978-9-98485-094-8.

Feather, John, Paul Sturges, eds. *International encyclopedia of Information and Library Science*. London, New York: Routledge, 1997. ISBN 0-415-09860-2.

Feather, John, Paul Sturges, eds. *International encyclopedia of Information and Library Science*. 2nd edition. London, New York: Routledge, 2003. ISBN 0-203-40330-4.

Gregori, Giorgio de, Simonetta Buttò, eds. *Per una storia dei bibliotecari italiani del XX secolo: dizionario bio-bibliografico 1900-1990*. Roma: Associazione Italiana Biblioteche, 1999. ISBN 978-88-7812-049-9.

Landau, Thomas, ed. *Who's who in librarianship*. Cambridge: Bowes & Bowes, 1954.

Landau, Thomas, ed. *Who's who in librarianship and information science*. 2nd edition. London: Abelard-Schuman, 1972. ISBN 978-02-0071-871-4.

Lee, Joel M., Robert J. Beran, Sandra Whiteley, eds. *Who's who in library and information services*. Chicago: American Library Association, 1982. ISBN 0-8389-0351-7.

Miller, Marilyn L., ed. *Pioneers and leaders in library services to youth: a biographical dictionary*. Westport: Libraries Unlimited, 2003. ISBN 1-59158-028-5.

Monteros, Eliseo, *Diccionario biográfico de bibliotecarios y bibliotecólogos*. Buenos Aires: Editorial Dunken, 2008. ISBN 978-987-02-3522-4.

Olsson, Arthur Leslie, Alan Douglas Richardson, eds. *Who's who in New Zealand libraries*. Wellington: New Zealand Library Association, 1975.

Raju, A. A.N., L.S. Ramaiah, eds. *Biographical dictionary of Indian Library and Information Science (LIS) professionals*. New Delhi: Ess Ess Publications, 2019. ISBN 978-93-8769-808-6.

Sabzwari, Ghaniul Akram, Shagufta, Nasreen, eds. *Who's who in Library and Information Science in Pakistan*. 5th edition. Karachi: Library Promotion Bureau.

Singh, Rishpal, ed. *Who's who in Singapore librarianship*. Singapore: Library Association of Singapore, 1976.

Sorbelli, Albano, zedr. i opubl. *Dizionario bio-bibliografico dei bibliotecari e bibliofili italiani dal sec. XIV al XIX*. Verona: Olschki, 1933. (Biblioteca di bibliografia italiana ; 13). ISBN 978-88-2221-667-0.

Wedgeworth, Robert, ed. *ALA world encyclopedia of library and information services*. Chicago: American Library Association, 1980. ISBN 0-8389-0305-3.

Wedgeworth, Robert, ed. *ALA world encyclopedia of library and information services*. 2nd edition. Chicago: American Library Association, 1986. ISBN 978-0-83890-427-5.

Wedgeworth, Robert, ed. *World encyclopedia of library and information services*. 3rd edition. Chicago: American Library Association, 1993. ISBN 0-8389-0609-5.

Wiegand, Wayne A., ed. *Dictionary of American Library Biography*. Littleton: Libraries Unlimited, 1990. ISBN 978-0-31308-038-8.

Williamson, C.C., Alice L. Jewett. *Who's who in library service*. New York: The H. W. Wilson Company, 1933.

Wynar, Bohdan S., ed. *Dictionary of American Library Biography*. Littleton: Libraries Unlimited, 1978. ISBN 0-87287-180-0.

SERWISY INTERNETOWE

„Dizionario bio-bibliografico dei bibliotecari italiani del XX secolo”. Dostęp 2.06.2025. <https://www.aib.it/aib/editoria/dbbi20/dbbi20.htm/>.

„SCK – Slovník českých knihovníků”. Dostęp 29.05.2025. https://aleph.nkp.cz/F/?func=file&file_name=find-b&local_base=SCK/.

„Dansk Biografisk Leksikon. Bibliotekerer”. Dostęp 29.05.2025. <https://biografis-leksikon.lex.dk/taxonomy/3153/>.

„Eesti raamatukogunduse biograafiline andmebaas”. Dostęp 29.05.2025. https://erba.tlulib.ee/data?first_letter=a/.

BIBLIOGRAFIA PRZEDMIOTOWA

„図書館人物事典”. Dostęp 30.05.2025. https://www.nichigai.co.jp/cgi-bin/nga_search.cgi?KIND=BOOK1&ID=A2678/.

Alibert, Florence. „Révéler des identités personnelles et familiales à travers le dictionnaire figures de bibliothécaires, une intervention d’Isabelle Antonutti”. Dostęp 30.05.2025. <https://alma.hypotheses.org/4700/>.

Barteczko, Ewa, Elżbieta Dudzińska, red. *Zostawili swój ślad...: bibliotekarze zmarli w latach 2011-2018*. Warszawa: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2019. (Bibliotekarze Polscy we Wspomnieniach Współczesnych ; 16). ISBN 978-83-6574-131-9.

Berry, John. „World Encyclopedia of Library and Information Services (ALA WORLD ENCYCLOPEDIA OF LIBRARY AND INFORMATION SERVICES)”. *Library Journal* (1994). Dostęp 30.05.2025. <https://www.amazon.com/Encyclopedia-Information-Services-ENCYCLOPEDIA-INFORMATION/dp/0838906095/>

Bieńkowski, Wiesław. „Biografistyka w badaniach nad książką”. W: *Książka polska w okresie zaborów*, pod red. Marii Kocójowej, 41-59. Kraków: Wydaw. Universitas, 1991.

„Biographical dictionary of Indian Library and Information Science professionals (1)”. Dostęp 30.05.2025. https://www.amazon.com/-/zh_TW/N-Raju/dp/9387698068/.

„Database of Czech librarians”. Dostęp 29.05.2025. <https://knihovnici.wikibase.cloud/wiki/SCK/>.

„Dizionario bio-bibliografico dei bibliotecari e bibliofili Italiani”. Dostęp 2.06.2025. <https://www.amazon.com/Dizionario-Bio-Bibliografico-Bibliotekar-Bibliofili-Italiani/dp/8822216679/>.

„Dizionario bio-bibliografico dei bibliotecari italiani del XX secolo”. Dostęp 2.06.2025. <https://www.aib.it/aib/editoria/dbbi20/dbbi20.htm/>.

„Dizionario dei bibliotecari italiani del Novecento”. Dostęp 30.05.2025. <https://www.aib.it/prodotto/dizionario-dei-bibliotecari-italiani-del-novecento/>.

Dudziak-Kowalska, Małgorzata, Barbara Janczak, Jerzy Krawczyk. *Nie tylko bibliotekarze...: pracownicy bibliotek Akademii Górniczo-Hutniczej w stuleciu uczelni*. Kraków: Wydawnictwa AGH, 2019. ISBN 978-83-6636-412-7.

Dudzińska, Elżbieta, red. *Organizatorzy, bibliografowie, dydaktycy*. Warszawa: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2015. (Bibliotekarze Polscy we Wspomnieniach Współczesnych ; 14). ISBN 978-83-6420-350-3.

Dudzińska, Elżbieta, red. *Zostawili swój ślad*. Warszawa: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2017. (Bibliotekarze Polscy we Wspomnieniach Współczesnych ; 15). ISBN 978-83-6420-395-4.

„Eliseo Monteros”. Dostęp 3.06.2025. <https://www.amazon.com/stores/author/B018007EWU/about/>.

Escandar, Raúl. „Una recorrida biográfica por los bibliotecarios más reconocidos de todas las épocas”. Dostęp 13.06.2025. <https://www.sai.com.ar/bibliotecologia/boletin/bie057.ht/>.

“Figures de bibliothécaires”. Dostęp 3.06.2025. <https://books.openedition.org/presse-senssib/12587/>.

Halec, Janina Małgorzata, red. i uzup. *Z pamięcią o nich: sylwetki bibliotekarzy*. Leszno: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Oddział; Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Grochowiaka, Wydawnictwo Cicer, 2013. ISBN 978-83-6168-107-6.

Ilska, Emilia. „Ludzie książki w informatorach biograficznych i biografiach zbiorowych”. *Przegląd Biblioteczny* 4 (2007): 611-627.

Jagielska, Janina, Teresa Jedynak, przedm. i red. merytor.; Myszkowska, Justyna, red. *Żyją w naszej pamięci: wspomnienia o pracownikach Biblioteki Publicznej m. st. Warszawy*. Wyd. 2. popr. i rozsz. Warszawa: Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy – Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego, 2017. ISBN 978-83-8740-734-6.

„Jana Dreimane”. Dostęp 29.05.2025. <https://www.literatura.lv/personas/jana-dreimane/>.

Jeliński, Edward. *Jan Jachowski: księgarz i wydawca z Jaktorowa*. Poznań, Piła: Wydawnictwo „Media”, 2017. ISBN 978-83-6054-611-6.

Kalczyńska, Maria, Jan Wolski. *Piotr Mordel – polski typograf i bibliofil w Berlinie*. Opole: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski; Wydawnictwo Instytut Śląski, 2011. ISBN 978-83-7126-281-4.

Karisiddappa, C.R. “Biographical Dictionary of Indian Library and Information Science (LIS) Professionals, Raju (ANN) and Ramaiah (LS) (Editors/Compilers): Book Review”. *PEARL – A Journal of Library and Information Science* 1 (2020): 1-3. Dostęp 3.06.2025. DOI:10.5958/0975-6922.2019.00041.X.

Krawczyk, Barbara. *Józef Muczkowski: dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej, historyk*. Kraków: Uniwersytet Jagielloński; Biblioteka Jagiellońska: Wydawnictwo Księgarnia Akademicka, 2021. (Bibliotheca Iagellonica. Fontes et Studia; 40). ISBN 978-83-6712-708-0.

Krawczyk, Jerzy, Barbara Janczak, Małgorzata Dudziak-Kowalska. *Bibliotekarze w dziewięćdziesięcioleciu Akademii Górniczo-Hutniczej*. Kraków: Uczelniane Wydawnictwa Naukowo-Dydaktyczne AGH, 2009. ISBN 978-83-7464-232-3.

Kycler, Maria, Jadwiga Sadowska, red. *Bibliotekarze i pracownicy książki województwa śląskiego*. Warszawa: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2021. (Bibliotekarze Polscy we Wspomnieniach Współczesnych ; 17). ISBN 978-83-6574-159-2.

Lenartowicz, Maria, red. *Bibliotekarze bibliotek specjalnych*. Warszawa: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2007. (Bibliotekarze Polscy we Wspomnieniach Współczesnych ; 10). ISBN 978-83-8931-686-8.

Lenartowicz, Maria, et al. red. *Bibliotekarze warszawscy zmarli w latach 1997-2007*. Warszawa: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2010. (Bibliotekarze Polscy we Wspomnieniach Współczesnych ; 11). ISBN 978-83-6146-426-6.

Lenartowicz, Maria, et al. red. *Teoretycy i praktycy polskiego bibliotekarstwa*. Warszawa: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2012. (Bibliotekarze Polscy we Wspomnieniach Współczesnych ; 12). ISBN 978-83-6146-477-8.

Łaskarzewska, Hanna, red. *Kustosze księgozbiorów polskich za granicą*. Warszawa: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2013. (Bibliotekarze Polscy we Wspomnieniach Współczesnych ; 13). ISBN 978-83-6420-307-7.

Mężyński, Andrzej. *Józef Grycz (1890-1954): organizator polskiego bibliotekarstwa*. Warszawa: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2020. (Seria Historyczna ; 6). ISBN 978-83-6574-155-4.

Mironowicz, Antoni. *Hryń Iwanowicz: nieznany malarz, grawer i drukarz*. Białystok: Libra Wydawnictwo i Drukarnia PPHW, 2016. ISBN 978-83-6481-124-1.

„Pakistan Library and Information Science Journal”. Post z 13 października 2016. Dostęp 29.05.2025. <http://facebook.com/>.

Papangelis, Penelope, Guy A. Marco. “Book Reviews: World Encyclopedia of Library and Information Services”. *Third World Libraries*, 2 (1994). Dostęp 30.05.2025. <https://worldlibraries.dom.edu/index.php/worldlib/article/download/446/401?inline=1/>

Peterson, Kenneth G. “Dictionary of American Library Biography”. *College & Research Libraries* 5 (1978): 403-405. Dostęp 19.05.2025. <https://crl.acrl.org/index.php/crl/article/view/13200/14646/>.

Płygawko, Danuta. *Księgarze i drukarze w Śremie 1869-2009*. Śrem: Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy im. Heliodora Święcickiego, 2009. (Śrem w Małych Monografiach ; 1). ISBN 978-83-9278-073-1.

Pokorzyńska, Elżbieta. *Jan Recmanik 1874-1949: artysta introligator*. Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2014. ISBN 978-83-7096-870-0.

Proszyk, Jacek. *Salomon Joachim Halberstamm – bibliofil*. Bielsko-Biała: G. M. Elzewir, 2009. ISBN 978-83-9170-465-3.

„Project Runeberg”. Dostęp 29.05.2025. <https://runeberg.org/>.

Rechowicz, Henryk, Elwira Zborowska, red. *Suum cuique: w dziewięćdziesięciolecie: sylwetki pracowników Biblioteki Śląskiej*. Katowice: Biblioteka Śląska, 2012. ISBN 978-83-6020-975-2.

Rzadkowolska, Magdalena. „Polskie słowniki biograficzne – próba charakterystyki”. *Forum Bibliotek Medycznych* 2 (2011): 243-298.

Rzadkowolska, Magdalena, red. *Słownik pracowników książki polskiej. Suplement 4*. Warszawa, Łódź: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich; Wydaw. UŁ, 2016. (Nauka, Dydaktyka, Praktyka ; 171). ISBN 978-83-6420-374-9.

Sadowska, Jadwiga, red. *Zostawili swój ślad...: bibliotekarze zmarli w latach 2019-2022*. Warszawa: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2023. (Bibliotekarze Polscy we Wspomnieniach Współczesnych ; 18). ISBN 978-83-6574-195-0.

Sandecki, Jan. *Stefan Vrtel-Wierczyński: w kręgu bibliografii i bibliotekarstwa*. Warszawa: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2007. (Nauka, Dydaktyka, Praktyka ; 92). ISBN 978-83-8931-679-0.

Swan, John C. “Approach with caution”. *Library Journal* 1022 (1981): 1051-1052.

Syska, Ewa. *Marian Swinarski (1902-1965): poznański antykwariusz i bibliofil*. Poznań: Wydawnictwo Poznańskie, 2014. ISBN 978-83-7976-212-5.

Tadeusiewicz, Hanna, z udziałem Bogumiła Karkowskiego, red. *Słownik pracowników książki polskiej. Suplement 2*. Warszawa: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, 2000. (Nauka, Dydaktyka, Praktyka ; 39). ISBN 83-8762-945-6.

Tadeusiewicz, Hanna, red. *Słownik pracowników książki polskiej. Suplement 3*. Warszawa; Łódź: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich; Wydaw. UŁ, 2010. (Nauka, Dydaktyka, Praktyka ; 121). ISBN 978-83-6146-448-8.

Towpik-Roszkiewicz, Barbara, Katarzyna Łomnicka, oprac. *Janusz Towpik 1934-1981*. Poznań: Barbara Towpik-Roszkiewicz, 2011. ISBN 978-83-9320-790-9.

Treichel, Irena, red. *Słownik pracowników książki polskiej*. Warszawa, Łódź: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1972. ISBN 83-0102-731-2.

Treichel, Irena, red. *Słownik pracowników książki polskiej. Suplement*. Warszawa, Łódź: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1986. ISBN 83-0102-731-2.

Wagner, Arkadiusz. *Prymas Maciej Drzewicki jako bibliofil: w pięćsetlecie powstania pierwszego polskiego ekslibrisu*. Warszawa: Towarzystwa Bibliofilów Polskich w Warszawie; Drzewica: Urząd Gminy i Miasta Drzewica; Poznań: Wielkopolskie Towarzystwo Przyjaciół Książki w Poznaniu; Toruń: Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu; Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii UMK, 2016. ISBN 978-83-9190-562-3.

“Who’s who in library and information science in Pakistan: 5th edition”. Dostęp 29.05.2025. <https://www.pakbooks.com/products/>.

Williams, Amanda. “Pioneers and leaders in library services to youth: a biographical dictionary (review)”. *Libraries & Culture* 2 (2006): 287-288. Dostęp: 19.05.2025. <https://muse.jhu.edu/pub/15/article/200766/summary/>.

Żywulski, Łukasz. *Po czcionce do książki: śladami Teodora Heneczka*. Piekary Śląskie: Gmina Piekary Śląskie, 2018. ISBN 978-83-9520-810-2.

BIOGRAFISTYKA SPECJALISTYCZNA NA PRZYKŁADZIE WYDAWNICTW SŁOWNIKOWO-ENCYKLOPEDYCZNYCH O KSIĄŻCE, BIBLIOTEKACH I INFORMACJI NAUKOWEJ W POLSCE I ZA GRANICĄ

SŁOWA KLUCZOWE

biografistyka, słowniki, nauki o informacji naukowej, bibliologia

STRESZCZENIE

Nauki o książce, bibliotekach i informacji (nazywane też bibliologią i informatologią), jak również obszar ich zainteresowań wraz z używaną terminologią, doczekały się w skali międzynarodowej wielu opracowań słownikowych. Celem tego typu publikacji – encyklopedii, słowników, leksykonów, glosariuszy – jest najczęściej stworzenie jak najbardziej precyzyjnych definicji zagadnień tworzących te nauki. Jednak dyscyplinę naukową tworzą nie tylko terminy i hasła. Równie ważni (jeśli nie najważniejsi) są ludzie, zaangażowani na przestrzeni lat w jej rozwój, rozbudowę płaszczyzn poznawczych, ale też struktury dydaktyczne i przestrzeń zawodową.

O ile w wielu krajach zadbano o wydanie publikacji terminologicznych, porządkujących pewien zasób wiedzy związany z obszarem nauk o książce i informacji, o tyle znacznie mniej znajdziemy inicjatyw poświęconych upamiętnieniu osób, wyrażanych w formie biografii i biogramów. Jeśli nawet takie materiały powstały, miały one przeróżny charakter – od klasycznych słowników z ustandaryzowaną formą biogramu, po różnej objętości zbiory rozbudowanych biografii. Niniejszy artykuł ma na celu przegląd publikacji o charakterze biograficznym zarejestrowanych w różnych źródłach, zawierających sylwetki ludzi zasłużonych na wspomnianym polu, wydanych w Polsce i za granicą.

SPECIALIZED BIOGRAPHY ON THE EXAMPLE OF DICTIONARY AND ENCYCLOPEDIC PUBLICATIONS ABOUT BOOKS, LIBRARIES AND SCIENTIFIC INFORMATION IN POLAND AND ABROAD

KEYWORDS

Biography, dictionaries, Library and Information Science

SUMMARY

Library and Information Sciences, as well as their area of interest together with the terminology used, have been the subject of many dictionary works on an international scale. The aim of such publications – encyclopedias, dictionaries, lexicons, glossaries – is most often to create the most precise definitions of the issues that make up these sciences. However, a scientific discipline is not only created by terms and entries. Equally important (if not the most important) are the people involved over the years in its development, the expansion of cognitive planes, as well as didactic structures and professional space.

While many countries have taken care to publish terminological publications that organize a certain amount of knowledge related to the field of book, library and information science, there are far fewer initiatives dedicated to commemorating people, expressed in the form of biographies. Even if such materials were created, they were of a diverse nature – from classic dictionaries with a standardized form of biography to collections of extensive biographies of varying volumes. This article aims to review biographical publications recorded in various sources, containing profiles of people distinguished in the aforementioned field, published in Poland and abroad.

Specialized biography on the example of dictionary and encyclopedic publications about books, libraries and scientific information in Poland and abroad